

**FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FBiH**

Obr. br.15-Z-CMZ

**UPUTSTVO ZA POPUNJAVANJE I DOSTAVLJANJE
IZVJEŠTAJA O RADU CENTARA ZA MENTALNO ZDRAVLJE U
ZAJEDNICI**

Sarajevo, 2018. godine

Opće napomene

Zdravstvene ustanove i nosioci privatne prakse, kao i druga pravna i fizička lica koja u okviru svoje djelatnosti obavljaju poslove iz oblasti zdravstva, dužni su voditi evidencije u skladu sa Zakonom o evidencijama iz oblasti zdravstva („Službene novine FBiH“, br. 37/12), Pravilnikom o načinu i rokovima dostavljanja i obliku i formi zbirnih izvještajnih obrazaca (Službene novine Federacije BiH broj 61/18), kao i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine FBiH“, br. 46/10 i 75/13).

Zdravstvene ustanove i nosioci privatne prakse su dužni voditi evidencije u pisanoj i elektronskoj formi i u propisanim rokovima dostavljati individualne, zbirne i periodične izvještaje nadležnom zavodu za javno zdravstvo, kao i drugim institucijama na način propisan Programom i Planom provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine.

Dokumentacija

Za vođenje propisanih evidencija koje služe kao izvor podataka za sastavljanje zbirnih periodičnih i individualnih izvještaja utvrđenih Programom i Planom statističkih istraživanja iz oblasti zdravstva u skladu sa **Pravilnikom o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije** (Službene novine Federacije BiH broj 61/18) služba ima sljedeću medicinsku dokumentaciju (sredstva evidencije):

- Karton korisnika centra za mentalno zdravlje

Upisivanje podataka u sredstva evidencije smatra se prema odredbi zakona o evidencijama u oblasti zdravstva sastavnim dijelom stručnog medicinskog rada pri čemu se obavezno primjenjuju jedinstveni metodološki principi i statistički standardi (definicije, klasifikacije, nomenklature).

Za sastavljanje ovog izvještaja koriste se obrasci dnevne i tekuće evidencije koji služe kao veza između osnovne medicinske dokumentacije i izvještaja. Služba ima sljedeće obrasce dnevne i tekuće evidencije:

- Dnevna evidencija o posjetama i uslugama u centrima za mentalno zdravlje u zajednici
- Tekuća evidencija oboljenja utvrđenih u centrima za mentalno zdravlje u zajednici

Upustvo za evidenciju, sastavljanje i dostavljanje izvještaja

U lijevom gornjem uglu naslovne strane izvještajanog obrasca upisuje se naziv kantona, općinu i puni naziv zdravstvene ustanove, te izvještajni period za koji se izvještaj podnosi.

Tabela 1. Mreža, zdravstveni radnici, izvještaj o radu centra za mentalno zdravlje u zajednici

Centar za mentalno zdravlje u zajednici obavlja promociju i prevenciju mentalnog zdravlja, rehabilitaciju mentalno oboljelih lica, prevenciju invaliditeta i rehabilitaciju, te brigu i pomoć onesposobljenih

Geografske lokacije/ambulate	Upisuje se ukupan broj geografskih lokacija Geografska lokacija/ambulanta podrazumijeva arhitektonsku-građevinsku cjelinu (zgrada ili njen dio) u kojem je smještena služba ili njen dio
Ordinacija	Upisuje se ukupan broj ordinacija koje ima služba na određenoj geografskoj lokaciji /ambulantu tj.zgradi koja za sebe čini arhitektonsku cjelinu
Radni timovi	Upisuje se ukupan broj radnih timova. Radni tim podrazumijeva tim kojeg čini doktor medicine ili doktor medicine specijalista i jedan ili više zdravstvenih tehničara sa visokom, višom ili srednjom stručnom spremom, prema standardima za određenu vrstu zdravstvene zaštite

Radni tim centra za mentalno zdravlje čine:	<ul style="list-style-type: none"> • 1 specijalista neuropsihijatar/psihijatar; • 2 diplomirana psihologa; • 1 diplomirani socijalni radnik; • 1 diplomirana medicinska sestra/tehničar; • medicinske sestre/tehničari SSS; • 1 radni terapeut
Doktori medicine	<p>Upisuje se ukupan broj doktora medicine koji su radili u izvještajnom periodu (dr opšte medicine, dr medicine na specijalizaciji, dr medicine specijalista)</p> <p>Doktori medicine su lica koja imaju završen medicinski fakultet i neposredno u vidu zanimanja pružaju zdravstvenu zaštitu stanovništvu</p>
Od toga specijalisti neuropsihijatrije	<ul style="list-style-type: none"> • Od ukupnog broja doktora medicine upisuje se broj doktora medicine-specijalista neuropsihijatrije <p>Doktor medicine –specijalista osoba koja pored završenog medicinskog fakulteta ima i položen specijalistički ispit iz odgovarajuće specijalističke discipline u oblasti medicine</p>
Od toga specijalisti psihijatrije	<ul style="list-style-type: none"> • Od ukupnog broja doktora medicine upisat broj doktora medicine-specijalista psihijatrije
Medicinske sestre/tehničari - UKUPNO	U broj medicinskih sestara / tehničara uključuju se zdravstveni radnici sa završenom visokom (VSS), višom (VŠS) ili srednjom stručnom spremom (SSS).
Medicinske sestre/tehničari sa visokom stručnom spremom	<p>Medicinske sestre/tehničari sa visokom stručnom spremom su razvrstani po ciklusima obrazovanja. U skladu sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u BiH (Sl. Novine BiH, broj 59/07) ciklusi se odnose na sljedeće profile zdravstvenih radnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I ciklus vodi do akademskog zvanja završenog dodiplomskog studija (Bachelor) ili ekvivalenta, stečenog nakon najmanje tri i najviše četiri godine redovnog studija nakon sticanja svjedočanstva o završenoj srednjoj školi, koji se vrednuje sa najmanje 180 odnosno 240 ECTS bodova • II ciklus vodi do akademskog zvanja magistra ili ekvivalenta, stečenog nakon završenog dodiplomskog studija, traje jednu ili dvije godine, a vrednuje se sa 60 odnosno 120 ECTS bodova, i to tako da u zbiru sa prvim ciklusom nosi 300 ECTS bodova
Isti ciklusi se odnose i na okupacione terapeute, psihologe i socijalne radnike sa visokom stručnom spremom	
Medicinske sestre/tehničari sa višom stručnom spremom	<p>Upisuje se ukupan broj medicinskih sestara/tehničara sa višom stručnom spremom koji su radili u izvještajnom periodu.</p> <p>Medicinske sestre/tehničari sa višom stručnom spremom lica koja imaju završenu višu zdravstvenu školu (dvogodišnja viša škola) i neposredno u vidu zanimanja pružaju zdravstvenu zaštitu stanovništvu</p>
Medicinske sestre/tehničari sa srednjom stručnom spremom	<p>Upisuje se ukupan broj medicinskih sestara/tehničara sa srednjom stručnom spremom koji su radili u izvještajnom periodu</p> <p>Medicinske sestre/tehničari sa srednjom stručnom spremom su lica koja imaju završenu srednju medicinsku školu i neposredno u vidu zanimanja pružaju zdravstvenu zaštitu stanovništvu</p>
Okupacioni terapeuti - UKUPNO	<p>Upisuje se ukupan broj okupacionih terapeuta sa visokom stručnom spremom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Od toga sa <ul style="list-style-type: none"> – I ciklusom VSS i – II ciklusom VSS, (koji su radili u izvještajnom periodu)
Okupacioni terapeuti sa višom stručnom spremom	Upisuje se ukupan broj okupacionih terapeuta sa višom stručnom spremom koji su radili u izvještajnom periodu
Zdravstveni saradnici	Upisuje se ukupan broj zdravstvenih saradnika koji su radili u izvještajnom periodu

	Zdravstveni saradnici su lica koja nisu završila obrazovanje zdravstvenog usmjerenja, a rade u zdravstvenim ustanovama i učestvuju u dijelu zdravstvene zaštite
Zdravstveni saradnici-psiholozi	Upisuje se ukupan broj zdravstvenih saradnika-psihologa sa: <ul style="list-style-type: none"> • I ciklusom VSS i • II ciklusom VSS, (koji su radili u izvještajnom periodu)
Zdravstveni saradnici- socijalni radnici	Upisuje se ukupan broj zdravstvenih saradnika-socijalni radnici sa: <ul style="list-style-type: none"> • I ciklusom VSS i • II ciklusom VSS, (koji su radili u izvještajnom periodu)
Posjete	
Posjete u ordinaciji kod doktora-UKUPNO	Upisuje se ukupan broj posjeta u ordinaciji kod doktora Pod posjetom se podrazumijeva kontakt licem u lice sa doktorom radi pružanja zdravstvenih/medicinskih usluga za određeno oboljenje/stanje ili radi drugih administrativnih razloga i faktora koji utiču na zdravlje i kontakt sa zdravstvenom službom u kalendarskoj godini (prepisivanje recepata, izdavanje ljekarskih uvjerenja, izdavanje doznaka itd.)
Prve posjete u ordinaciji kod doktora	<ul style="list-style-type: none"> • Od ukupnog broja posjeta u ordinaciji kod doktora upisuje se broj prvih posjeta <p>Pod prvom posjetom podrazumijeva se prvi kontakt licem u lice sa doktorom radi pružanja zdravstvenih usluga za određeno oboljenje/stanje - pregledi ili drugih administrativnih razloga u kalendarskoj godini</p>
Posjete kod doktora radi pregleda	Upisuje se ukupan broj posjeta u ordinaciji kod doktora radi pregleda Pod pregledom se podrazumijeva kontakt pacijenta sa doktorom medicine u ordinaciji vezano za epizodu određenoga oboljenja/stanja u kalendarskoj godini pri čemu doktor utvrđuje ili prati zdravstveno stanje, provodi odgovarajuće dijagnostičke postupke, postavlja radnu ili konačnu dijagnozu, upućuje na druge dijagnostičke preglede, određuje terapiju, educira u terapijske svrhe
Pregled po otpustu nakon hospitalizacije	Upisuje se ukupan broj posjeta radi pregleda po otpustu nakon hospitalizacije
Posjete kod doktora zbog ostalih usluga	Upisuje se ukupan broj posjeta kod doktora radi ostalih usluga Pod ostalim posjetama u ordinaciji kod doktora podrazumijevaju se ostale posjete gdje nisu uključeni pregledi pacijenta, npr radi propisivanja lijekova, radi savjeta u vezi sa zdravljem ,uputnice specijalisti i dr. <ul style="list-style-type: none"> • Od ukupnog broja posjeta ostalim članovima tima upisuje se broj posjeta razvrstan za svakog člana, i to: <ul style="list-style-type: none"> – Psiholozi – Okupacioni terapeuti – Medicinska sestra – Socijalni radnici – Ostali (odnosi se na eventualne posjete članovima tima koji nisu gore navedeni)

Koordinirana briga

Usluge koordinirane brige odnose se na sljedeće: evaulacija i redefiniranje plana koordinirane brige/case management; izrada plana koordinirane brige/case management; procjena indikacija koordinirane brige/case management za pacijente sa dualnim dijagnozama i multiplim potrebama i timska obrada pacijenta.

Kućne posjete doktora

Upisuje se ukupan broj kućnih posjeta doktora

Pod **kućnom posjetom doktora** podrazumijeva se kontakt licem u lice sa doktorom u kući bolesnika, radi pružanja zdravstvenih/medicinskih usluga za određeno oboljenje/stanje ili radi drugih administrativnih razloga i faktora koji

	utiču na zdravlje i kontakt sa zdravstvenom službom u kalendarskoj godini
Kućne posjete ostalih članova tima	<p>Upisuje se ukupan broj kućnih posjeta ostalih članova tima</p> <p>Pod kućnom posjetom ostalih članova tima podrazumjeva se kontakt licem u lice sa zdravstvenim radnicima ili zdravstvenim saradnicima visoke, više ili srednje stručne u kući bolesnika, radi pružanja usluga za određeno oboljenje/stanje u kalendarskoj godini</p>
Pacijenti/učesnici u resocijalizacionim aktivnostima	<p>Upisuje se broj pacijenata/učesnika u resocijalizacionim aktivnostima</p> <p>Inkluzija je normalna razvojna i socijalna kategorija koja se dešava tokom cijelog života. Inkluzija je uključivanje u ravnopravan odnos, u svijet jednakih mogućnosti izbora i svijet jednakih prava. Svrha inkluzije je uključivanje lica sa mentalnim poremećajem u život i rad njene okoline, učešće u sportskim, kulturnim, političkim i drugim zbivanjima zajednice u kojoj živi. Lice sa mentalnim poremećajima uključivanjem i resocijalizacione aktivnosti povećava svoje šanse za sudjelovanje u različitim sferama života i društva. Resocijalizacione aktivnosti podrazumijevaju različite programe rada sa licima sa mentalnim poremećajima: samostalno življenje (kuhanje, prevoz, kupovina, upravljanje finansijama) – kao program; privremeno stanovanje uz podršku; kreativne radionice; socijalni klubovi; grupe samopomoći; personalna asistencija; programi psihosocijalne rehabilitacije; različiti programi udruženja korisnika usluga u mentalnom zdravlju; programi okupacione terapije; rekreativne terapije (programi osnaživanja fizičkog zdravlja), te drugi programi razvijanja socijalnih vještina lica sa mentalnim poremećajima</p>
Upućeno na hospitalizaciju	Upisuje se ukupan broj osoba upućenih na hospitalizaciju
Upućeno na rehospitalizaciju	Upisuje se ukupan broj osoba upućenih na rehospitalizaciju
Pregled nakon hospitalizacije u roku od 30 dana	Upisuje se ukupan broj osoba pregledanih nakon hospitalizacije u roku od 30 dana

Preventivni programi u zajednici

Upisuje se broj preventivnih programa

Preventivni programi u zajednici usmjereni su na zdravstveno-vaspitne programe za pojedine zdravstvene probleme ili pojedine grupacije stanovništva. Centar za mentalno zdravlje u zajednici provodi preventivne mjere/programe zaštite mentalnog zdravlja, te evidentira ukupan broj takvih programa u zajednici.

Promotivni programi u zajednici

Upisuje se broj promotivnih programa

Promotivni programi u zajednici usmjereni su na napore za poboljšanje mentalnog zdravlja i prevenciju mentalnih poremećaja kroz tri preklapajuće sfere - zdravstvenu edukaciju i informiranje, prevenciju i zaštitu zdravlja (konsultacije u zajednici, edukacije javnosti, socijalne akcije i sl.). Centar za mentalno zdravlje u zajednici promovira i štiti mentalno zdravlje pojedinca, porodice, grupe i zajednice. Centar obavlja promociju mentalnog zdravlja, te evidentira ukupan broj preventivnih programa u zajednici.

Grupna terapija

Upisuje se broj grupnih terapija

Različite vrste grupne terapije (porodične, partnerske ili po „problemu/teškoćama“ korisnika usluga mentalnog zdravlja) primjenom odgovarajućih psihoterapijskih metoda i tehnika namijenjenih za rad u grupi. Radi se o nizu raznovrsnih usluga prepoznatih nomenklaturom usluga u Federaciji BiH.

Broj provedenih zaštitnih mjera - liječenje od ovisnosti počinitelja nasilja u porodici

Upisuje se broj provedenih zaštitnih mjera - liječenje od ovisnosti počinitelja nasilja u porodici

Na osnovu Zakona o zaštiti od nasilja u porodici propisano je da počinitelju nasilja u porodici, ukoliko je ovisnik, sud može izreći „zaštitnu mjeru liječenja od ovisnosti“. Federalni ministar zdravstva donosi Pravilnik o načinu i mjestu provedbe zaštitne mjere obaveznog liječenja od ovisnosti počinitelja nasilja u obitelji („Službene novine Federacije BiH“, broj 99/15), koji je osnova za provođenje ove zaštitne mjere. Pravilnikom je propisano da se mjera, između ostalog, provodi i u centru za mentalno zdravlje u zajednici. Zbog navedenog, centar treba da vodi evidenciju u ukupnom broju provedenih zaštitnih mjera liječenja od ovisnosti počinitelja nasilja u porodici

Broj provedenih zaštitnih mjera- psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u porodici

Upisuje se broj provedenih zaštitnih mjera- psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u porodici

Na osnovu Zakona o zaštiti od nasilja u porodici propisano je da počinitelju nasilja u porodici sud može izreći „zaštitnu mjeru obaveznog psihosocijalnog tretmana“. Federalni ministar rada i socijalne politike, uz saglasnost federalnog ministra zdravstva, donosi Pravilnik o načinu i mjestu provedbe zaštitne mjere obaveznog psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji („Službene novine Federacije BiH“, broj 60/06), koji je osnova za provođenje ove zaštitne mjere. Pravilnikom je propisano da se mjera, između ostalog, provodi i u centru za mentalno zdravlje u zajednici. Zbog navedenog, centar treba da vodi evidenciju u ukupnom broju provedenih zaštitnih mjera liječenja od ovisnosti počinitelja nasilja u porodici.

Tabela 2. Izvještaj o oboljenjima (F00-F99) po spolu i dobnim skupinama

Upisuje se ukupan broj oboljenja po spolu i dobnim skupinama

Dostavljanje izvještaja

Svaka zdravstvena ustanova popunjava Izvještaj u dva primjerka, od kojih jedan primjerak dostavlja nadležnom zavodu za javno zdravstvo kantona, a drugi primjerak zadržava za potrebe ustanove.

Izvještaj se dostavlja sa navedenim datumom dostavljanja, potpisan od strane odgovornog lica za sastavljanje i dostavljanje izvještaja, te sa potpisom rukovodioca ustanove ovjeren pečatom.

Izvještaj se dostavlja jednom kao godišnji izvještaj.

Zavod za javno zdravstvo kantona vrši kontrolu obuhvata i kompletnosti podataka u izvještajima, sastavlja godišnji izvještaj za nivo kantona i dostavlja Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Rok za dostavljanje godišnjeg izvještaja je do **31.03. za prethodnu godinu**.